

Medību trofejas un to pareiza pirmapstrāde un vērtēšana

Kas notiek Latvijā

- Pēc neatkarības atgūšanas un Mednieku un makšķernieku biedrības izjukšanas Latvijā medību trofeju vērtēšanu galveno kārt organizēja atsevišķi eksperti.
- 2010. gadā, sanākot kopā gandrīz visiem tobrīd aktīvajiem trofeju vērtētājiem tika nodibināta biedrība Latvijas Medību trofeju vērtēšanas nacionālā komisija.
- Biedrību vada starptautiskās kategorijas C.I.C. Eksperts Jānis Baumanis
- Biedrība «Latvijas Medību trofeju vērtēšanas nacionālā komisija» ir sabiedriska organizācija, kuras galvenie mērķi ir:
 - Organizēt, koordinēt un veicināt medību trofeju ekspertu darbību un apmācību
 - Veidot un uzturēt novērtēto Latvijas medību trofeju elektronisko datu bāzi
 - Piešķirt C.I.C. Medību trofeju ekspertu kvalifikācijas kategorijas un uzturēt trofeju ekspertu reģistru
 - Organizēt un atbalstīt medību trofeju izstāžu, kā arī citu medniekus un sabiedrību izglītojošu pasākumu rīkošanu.

Kas notiek Latvijā

- Biedrības sastāvā ietilpst Trofeju vērtēšanas ekspertu komisija (TVEK).
 - Apstiprināt trofeju vērtēšanas ekspertu kvalifikācijas prasības
 - Apstiprināt medību trofeju izstāžu ekspertu komisijas
 - Veikt apmācību medību trofeju vērtēšanas jomā
 - Piešķirt medību trofeju vērtēšanas ekspertu kvalifikācijas kategorijas
- TVEK ir šādas trofeju vērtēšanas ekspertu kvalifikācijas kategorijas
 - Starptautiskais CIC eksperts (piešķir CIC)
 - Nacionālais eksperts
 - Eksperts
 - Asistents

Kas notiek Latvijā?

- Nacionālā eksperta kategoriju piešķir TVEK priekšsēdētājs, ja saņemts vismaz divu Starptautiskās kategorijas CIC ekspertu pozitīvs atzinums
- Eksperta un asistenta kategorijas piešķir TVEK priekšsēdētāja apstiprina kvalifikācijas komisija, kurā darbojas augstākās kvalifikācijas eksperti.
- Lai saņemtu Nacionālā eksperta kategoriju, kandidātam ir jāizpilda sekojošas kvalifikācijas prasības
 - Jābūt sertifikātiem par vismaz divu medību trofeju vērtēšanas kursu noklausīšanos, kurus vadījuši starptautiskie CIC eksperti
 - Dalība kā ekspertam ne mazāk, kā 10 medību trofeju izstādēs, t.sk. Vismaz viena starptautiskajā izstādē un vismaz divās izstādēs kā ekspertu komisijas priekšsēdētājam.
 - Ne mazāk kā piecu gadu pieredze medību trofeju eksperta darbā
 - Līdzdalība vismaz divās izstādēs pēdējā gada laikā
 - Nokārtots TVEK apstiprināts kvalifikācijas pārbaudījums

Kas notiek Latvijā?

- Lai saņemtu Eksperta kategoriju kandidātam ir jāizpilda sekojošas kvalifikācijas prasības:
 - Jābūt sertificētiem par vismaz divu medību trofeju vērtēšanas kursu noklausīšanos, kurus vadījuši starptautiskie vai nacionāli CIC eksperti
 - Dalība kā ekspertam ne mazāk kā 5 medību trofeju izstādēs, t.sk. Vismaz vienā starptautiskajā vai nacionālajā mēroga izstādē
 - Ne mazāk kā 3 gadu pieredze medību trofeju eksperta darbā
 - Līdzdalība vismaz divās izstādēs pēdējā gada laikā
 - Nokārtots TVEK apstiprināts kvalifikācijas pārbaudījums

Kas notiek Latvijā?

- Lai saņemtu asistenta kategoriju ir jāizpilda sekojošus kvalifikācijas prasības:
 - Jābūt sertifikātam par vismaz vienu medību trofeju vērtēšanas kursa noklausīšanos, kuru vadījuši starptautiskie vai nacionālie CIC eksperti un dalība trofeju vērtēšanas darbā vismaz divās medību trofeju izstādēs
- Ja tiek konstatētas regulāras vai rupjas kļūdas eksperta darbā, tad TVEK kvalifikācijas komisija lemj par eksperta atbilstību piešķirtajai kvalifikācijas kategorijai.

Kas ir medību trofejas?

- Medību trofejas – medījamo dzīvnieku **ragi kopā ar galvaskausu (augšžokli vai pieres kaulu), ilkņi galvaskausi, ādas.** (Medību likuma 1panta 11.p.)

Latvijā vērtējamo medību trofeju veidi. (11gab.)

- **Ragi:**

- Aļņu ragi
- Staltbrieža ragi
- Stirnu ragi

- **Ilkņi:**

- Meža cūku (kuiļu) ilkņi

- **Ādas:**

- Vilku ādas
- Lūšu ādas

- **Galvaskausi:**

- Vilku
- Lūšu
- Lapsu
- Āpšu
- Bebru

Medību trofejas vērtēšana pēc C.I.C. metodikas

- Kas ir C.I.C.?
 - C.I.C. – saīsinājums no franču nosaukuma Conseil international de la Chasse et de la Conservation du Gibier
 - Latviskais nosaukums – Starptautiska medību un medījamo dzīvnieku aizsardzības komiteja
 - Izveidota pagājušā gadsimta sākumā, Francijā.
 - C.I.C. Trofeju novērtēšanas sistēmas pamati apstiprināti 1937. gadā
 - C.I.C. Ir ļoti demokrātiska biedru struktūra. Par biedriem var kļūt gan valstis, gan organizācijas (biedrības), gan arī individuālas personas. No Latvijas C.I.C. Ir iestājušies trīs individuālie biedri LATMA

C.I.C. Trofeju vērtēšanas (mērīšanas) pamatprincipi

- Visi mērījumi jāveic ar metāla mērlenti, kuras platums nav lielāks par 6mm vai metāla bīdmēru
- Mērījumi cm jānoapaļo uz tuvāko 0,1 cm, bet mērījumi milimetros uz tuvāko 0,1mm
- Ja trofeja tiek svēta, tad svars kg jānosaka ar precizitāti līdz 10g. Bet svars gramos ar precizitāti līdz gramam
- Pieskaitījumos un atskaitījumos drīkst dot tikai veselus vai pus punktus.
- Drīkst vērtēt tikai reālus, esošus trofejas parametrus. Ja daļa no trofejas nolauzta, tad mēra līdz tālākajam lūzuma punktam. Nolauztas trofejas daļas neuzskata par nesimetriskām un par to atskaitījumus nedod.
- Nenormāli vai netipiski attīstītas trofejas netiek vērtētas.
- Ja medību trofeja ir novērtēta starptautiskā medību trofeju izstādē, kurai C.I.C. Ir apstiprinājusi trofeju ekspertu komisiju, tad šāda trofeja vairs pārvērtēta netiek.
- Ja viena un tā pati formula tiek pielietota vairāku sugu vai pasugu trofeju vērtēšanai, tad trofejas vērtēšanas protokolā ir jānorāda dzīvnieku suga.
- Trofejas, kuras tiek svētas, drīkst oficiāli vērtēt ne ātrāk kā 3 mēnešus pēc novārišanas.

Trofeju vērtēšana Latvijā

- Medību trofeju vērtēšanā tiek izmantota CIC metodika (CIC – Starptautiskā medību un medījamo dzīvnieku aizsardzības komiteja).
- Oficiāli vērtēt trofejas drīkst sertificēti eksperti.
- Lai organizētu medību trofeju izstādes, kurās trofejas tiek vērtētas pēc CIC metodikas, jāsaņem CIC centrālā biroja atļauju.

Trofeju vērtēšana Latvijā

- Nacionālā medību trofeju izstāde notiek vienu reizi piecos gados (varbūt arī trīs gadu posms)
- Reģionālās un vietējās izstādes – pēc organizatoru vēlēšanās.
- Visi mērījumi jāveic ar metāla mērlenti kuras platums nav lielāks par 6mm, vai metāla bīdmēru.
- Drīkst vērtēt tikai reālus, esošus trofejas parametrus.

Trofeju vērtēšana Latvijā

- Nenormāli vai netipiski attīstītas trofejas netiek vērtētas
- Trofejas, kuras tiek svērtas, oficiāli drīkst vērtēt ne ātrāk kā trīs mēnešus pēc novārīšanas
- Trofejai jābūt viegli noņemamai un uzliekamai pie dēlīša

Trofejas vērtēšana Latvijā

- Briežu dzimtas dzīvniekiem pēc zobu gadskārtām vai apakšžokļa zobu nodiluma metodes jānosaka nomedītā dzīvnieka vecums. (drīkst pieņemt tikai tās trofejas, kurām pievienots apakšžoklis vai tā puse)

Staltbrieža medību trofejas lineāro parametru noteikšanas vietas pēc CIC

- Raga garums (cm) mēra pa tā ārmalu, no rozetes pamatnes līdz garākajam žuburam vainagā
- Acu žubura garumu mēra no rozetes augšējās malas tieši zem žubura
- Vidus žuburu sāk mērīt no tā pamatnes
- Rozetei mēra maksimālo apkārtmēru
- Apkārtmērus virs acu žuburiem un zem vainaga mēra šaurākajā vietā
- Izvērsumu mēra platākajā vietā ragu stieņu iekšpusē zem vainaga
- Izvērsumu izsaka procentos kā attiecību pret vidējo ragu garumu
- Ragu svara mērīšana jāveic vismaz trīs mēnešus pēc to vārīšanas. Ja svars tiek ņemts kopā ar augšžokli, bet bez apakšējā žokļa, tad no svara ir jāatskaita 500 - 700 grami, atkarībā no galvaskausa lieluma.

Stirnāža medību trofejas lineāro parametru noteikšanas vietas pēc CIC

- Raga garums (cm) mēra pa tā ārmalu, no rozetes pamatnes līdz garākajam žuburam vainagā.
- Ragu izvērsumu mēra platākajā vietā ragu stieņu iekšpusē.
- Ragu svara mērīšana jāveic vismaz trīs mēnešus pēc to vārīšanas. Ja svars tiek ņemts kopā ar augšžokli, bet bez apakšējā žokļa, tad no svara ir jāatskaita no 65-90 gramiem, atkarībā no galvaskausa lieluma.
- Stirnāža ragu tilpumu nosaka iegremdējot ragus līdz rozetes apakšējai daļai ūdenī. Mērījumu izsaka cm^3

Staltbrieža ragi

Tiek mērīts:

- Ragu garums
- Acu un vidus žubura garums
- Rožu apkārtmērs
- Apkārtmērs virs acu žuburiem un vidus žubura
- Masa
- Ragu izvērsums
- Žuburu skaits

Tiek vizuāli vērtēts:

- Krāsa
- Pērļainums
- Žuburu gali
- Acu žuburu esamība
- Vainaga esamība

Visvairāk punktu dod ragu garums un apkārtmērs, kā arī žuburu skaits.

Aļņa rāgi

Stieņveidīgiem rāgiem tiek mērīts:

- Rāgu apkārtmērs
- Rāgu izvērsums
- Rāgu garums
- Žuburu skaits
- Žuburu garums
- Žuburu apkārtmērs

Lāpstveidīgiem rāgiem tiek mērīts:

- Rāgu apkārtmērs
- Rāgu izvērsums
- Lāpsta garums
- Lāpsta platums
- Žuburu skaits
- Žuburu garums
- Žuburu apkārtmērs

Rāgus, kas nav izteikti stieņrāgi vai lāpstrāgi, mēra pēc abām metodēm, galīgais vērtējums ir labākais rezultāts. Aļņa rāgiem masa un subjektīvie parametri netiek noteikti.

Stirnāža rāgi

Tiek vērtēts:

- Rāgu garums (mērot no ārpuses)
- Masa
- Tilpums
- Rāgu izvērsums
- Krāsa
- Pērļainums
- Rozetes
- Žuburu galu smailums
- Rāgu regularitāte un pareizums

Visvairāk punktu dod rāgu krāsa un pērļainums.

Ragu vērtēšana

- Par ragu izskatu un to asimetriju punkti var tikt atskaitīti.
- Ragu masa tiek noteikta pirms tilpuma mērīšanas.
- Tilpumu mēra ar hidrostatisko svēršanu, ragus līdz rožu apakšējai malai iegremdējot ūdenī.
(Briežu un stirnāžu ragiem)

Meža kuiļa ilkņi

Tiek vērtēts:

- Apakšējo ilkņu garums
- Apakšējo ilkņu platums
- Augšējo ilkņu apkārtmērs
- Pieskaitījumi par ilkņu krāsu, formu un izliekumu

Visvairāk punktu tiek doti par apakšējo ilkņu garumu un augšējo ilkņu apkārtmēru.

Par ilkņa izskatu un notrinumu punkti var tikt gan pieskaitīti, gan atskaitīti.

Plēsēju galvaskausiem

(vilks, lūsis, lapsa, āpsis, jenotsuns)

Tiek vērtēts:

- Galvaskausa garums (ieskaitot zobus)
- Galvaskausa platums

Vilku un lūšu ādas

Tiek vērtēts:

- Garums
- Platums
- Izvērsums (lūsim)

Papildpunktus var saņemt par:

- Apmatojuma garumu, biezumu, vienmērīgumu, krēpju platumu (vilkam)
- Ausu «matu pušķiem», ūsām, «vaigu bārdu» un plankumainību (lūsim)

Medaļu klasifikācija (pēc CIC punktiem)

Trofejas veids	Bronza	Sudrabs	Zelts
Staltbrieža ragi	170,00-189,99	190,00-209,99	210,00+
Aļņa ragi	250,00-274,99	275,00-299,99	300,00+
Stirnāža ragi	105,00-114,99	115,00-129,99	130,00+
Meža kuiļa ilkņi	110,00-114,99	115,00-119,99	120,00+
Vilka āda	100,00-109,99	110,00-119,99	120,00+
Lūša āda	105,00-114,99	115,00-124,99	125,00+
Vilka galvaskauss	37,00-38,99	39,00-40,99	41,00+
Lūša galvaskauss	23,00-24,49	24,50-25,99	26,00+
Lapsas galvaskauss	24,00-24,49	24,50-24,99	25,00+
Āpša galvaskauss	22,00-22,49	22,50-22,99	23,00+
Bebra galvaskauss	25,00-25,49	25,50-25,99	26,00+